

בין המצרים (10)

תכלית הסבל, התקרבות הרבש"ע

ישנן דרגות שונות בכאב ובסבל, ותכלית כולן להביאנו לחפש ולמצוא את השי"ת. הענין מתבאר עפ"י משל: פעמים בן אינו שם לב ואינו מקושר די הצורך אל אביו אוהבו, ומאחר והאב מעוניין שהבן יפנה אליו וישוחח עמו, הוא מתחיל לשחק עמו ב'מחבואים', כאשר מדובר בילד קטן ממש בן שלוש או ארבע, האב מתחבא מתחת לכסא, ואכן לאחר כמה דקות הבן מוצאו שם. כאשר הילד כבר בן חמש, האב כבר לא יתחבא תחת הכסא, כי הוא ימצא אותו שם בקלות. הוא מתחבא תחת המטה. כאשר גדל הילד ומגיע לגיל עשר, על האב לחפש לעצמו מקום טוב יותר להתחבא בו, הוא מתחבא בארון. כשהילד מתבגר מעט יותר, האב מתחבא כבר בעליית הגג, מקום עמוק יותר. הכל לשם מטרה אחת ויחידה: כדי שהבן יחפש אותו! והנה מגיע זמן שבו הילד כבר מבוגר, והוא מכיר את כל 'הטריקים' של אביו. שוב לא יכול האב להתחבא באף מקום בבית, אפילו לא בעליית הגג. מה עושה האב? זורק את בנו החוצה. כביכול 'מחמת זעם': צא מכאן, אינני רוצה לראות אותך כאן יותר. ובהיותו מחוץ לביתו רואה הבן לפתע אריה למולו. במצב זה, אם מדובר בחסר דעת, יאמר אותו בן לעצמו: אבי זרק אותי מהבית, ומשום כך עלול אני כעת להיטרף ע"י אריה. אבל אם אותו בן הינו בר דעת, הוא אומר לעצמו: הן לא יתכן שאבי היקר יזרקני מחוץ לבית אל מקום בו נתון אני לרחמיו של אריה. וכשרואה, אפוא, הילד את האריה שואג לפניו, הוא רץ למולו וקורא: אבא, זה אתה! אתה מתחבא, אתה התחפשת, אינני מפתד כלל.

זהו עניינו של חודש אב, מזל אריה. הטרגדיות הגרועות ביותר בחיים, אינם אלא, כביכול, 'מחבוא' של השי"ת. הרבש"ע לבדו הוא הנמצא בתוכן. זוהי ההגדרה האמיתית של כל הצרות שבעולם. בין של הכלל ובין של כל יחיד ויחיד. תמיד זהו השי"ת המפתה אותנו, כביכול, לחפש אותו ולשוב אליו. וזאת עבודתנו בזמנים אלו להתחזק באמונה ובטחון, שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד, ולהתקרב בחזרה להקב"ה: שהוא מקור הטוב.

זאת אשיב אל לבו ע"כ אוחיל חסדי ה' כי לא תמנו (בכ"ב)
כאשר אני מתבונן כיצד השי"ת 'חדשים לבקרים', מחדש ומחיה נפשנו בגופנו בכל בוקר, מזה אדע כי כך יהיה לעתיד לבוא. "רבה אמונתך". וזהו גם? של עידוד לתקוה ולבטחון בישועת ה' כי תבוא, "זאת אשיב אל לבו ע"כ אוחיל"

רב רובין צו"ל בספרו "טללי אורות בשם אלשיך הקדוש

מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו (איכה ג. לט)
משל לאדם שהיה תועה בדרך ולא היה יודע היכן הוא הדרך המלך הסלולה המתוקנת. כיון שטעה, נתקל הוא בבורות ומהמורות, נופל ונחבל ויודע הוא שאין הוא נמצא בדרך הנכונה. הנה בלי ספק, על אף שהוא כואב ודואב מחמת התקלותו בבורות, אין עיקר צערו על כאבים אלו, אלא על כך שסטה מהדרך הישרה. שאיפתו היא לשוב את הדרך הסלולה, שתיאנו אל מחוז חפצו, ואז יודע הוא ששוב לא יחבל וייפגע. כן הוא האדם, בעת שכלתה אליו הרעה, צריך הוא לתת דעתו שהצרות הבאות עליו אינן אלא הוכחה שהוא הולך בדרך הקלקלה וכאשר ישוב לדרך הישרה, ממילא יחלפו מכאוביו וצרותיו. על כך אומר הנביא: "מה יתאונן אדם חי", מי שסובל צרות ומכאובים על מה עליו להתאונן "גבר על חטאיו", על דרכו הנלוזה שבחר לו, שהיא אשר הביאתו למצב הקשה

רב רובין צו"ל בספרו "טללי אורות איכה"

חסרונו של בית המקדש בימינו

על מנת לחוש את כאב החורבן אנו זקוקים למצוא אמצעים שבהם נמחיש לעצמנו את ההפסד שיש לנו בהעדרו. רבי מרדכי גיפטר זצ"ל נהג לצטט בענין זה את דברי ה'חפץ חיים': העולם טועה בזה שהוא שם את עיקר הדגש בתפילתם בברכת 'רפאנו' ובברכת 'ברך עלינו', ומשקיעים פחות שימת לב וכוונה בברכות השייכות לגלות השכינה, בנין ירושלים ובית המקדש. זו טעות, משום שאם יהיה לנו את בית המקדש, לא נצטרך להתפלל על שאר הדברים, שהרי כל הצרות אינן באות, אלא מפני שאין לנו בית המקדש ושכינתא בגלותא. מלבד הבנה זו כי כל הצרות נובעות מחורבן בית המקדש, ישנה נקודה נוספת, שכל יהודי שיתן את דעתו לכך יוכל להתעורר ולחוש את צער הגלות, והיא: הפגיעה בכבוד שמים.

אנו אומרים בסליחות: "בראותי כל עיר תילה בנויה ועיר האלוקים מושפלת עד שאול תחתיה", כשרואים מסגד, ר"ל, שנבנה על המקום המקדש ביותר, זהו ביזוי לכבוד שמים, כשכלל ישראל עם ה', אינו נחשב לעם בין העמים, זהו ביזוי לכבוד שמים, וכשיש אחד שצועק בריש גלי, שמגמתו ומטרתו להביא לכיליון מוחלט של כלל ישראל, ר"ל, ואין פוצה פה, אף זהו ביזוי לכבוד שמים. ומאחר ומחובתו של כל נכרא לדאוג לכבוד שמים, כשיש פגיעה, חס וחלילה, בכבוד שמים, עלינו לצפות לישועה!

ספר "ומתוק האור, בין המצרים"

הנפילה מאגרא רמה לבירא עמיקתא, היא תפארת ישראל.

איכה יעיב באפו אד-ני את בת ציון השליך משמים ארץ תפארת ישראל (איכא ב. א)

הנביא כתב הבעל שו"ת "שמן רוקח" הגאון רבי אלעזר לעזר מצייר כאן את כבוד ישראל וגבורתו, שהתגלו והתבררו דוקא מתוך החורבן הגדול. דוקא משום שרואים שהצרה באה על ישראל בדרך פלא, ובהיפוך מן הקצה אל הקצה, שהקב"ה השליך את בת ציון משמים לארץ, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, זו היא "תפארת ישראל", זהו ההוד והתפארת של ישראל, כי דבר זה מוכיח שה' משגיח עלינו בהשגחה פרטית להענישנו לטובתנו, ולא עזב אותנו ביד המקרה והרגילות. וכמו כן יש לפרש במה שכתוב להלן (ד.ב): "בני ציון היקרים המסלאים בפז איכה נחשבו לנבלי תרש מעשה ידי יוצר", דהיינו: מכיון שאנו רואים את נפילת בני ישראל לפתע פתאום, מקיצוניות לקיצוניות, עד שבני ציון המסולאים בפז נחשבו פתאום לנבלי חרש. הרי זו הוכחה ש"מעשה ידי יוצר" הוא ולא מקרה. ספר "כמוצא שלל רב, בין המצרים"

עצה לימי הגלות: להושיט את הלחי למכים

יתן למפהו לחי ישבע בתרפה (ג.ל)

פירש רבינו האר"י ז"ל "בשער הפסוקים": כאשר יהודי רואה איש מאומות העולם שבא להכותו על לחיו, והוא מזמין עצמו ונותן לו הלחי לקבל המכה, אז ישבע הגוי בחרפה ויימנע מלהכותו, ועצה טובה קמ"ל בגלות החיל הזה. בספר "דמעות המלך", הסמך לכך את הנאמר בגמרא (יבמות קכא.): דף של ספינה נזדמן לי וכל גל שבא עלי נענעתי ראשי, מכאן אמרו חכמים: אם יבואו רשעים על האדם, ינענע לו ראשו, ופירש רש"י: ידחה מפני השעה ולא יתגרה בהן, וכן אמרו בגמרא (ברכות ז.), שאין להתגרות ברשעים כאשר השעה משחקת להם, והם הם הדברים.

ספר "כמוצא שלל רב, בין המצרים"

עדות ומנהגים

במהלכה של הגלות נשלח עם ישראל לכל קצות תבל, וכתוצאה מכך קמו בעמנו עדות ומנהגים שונים המיוחדים כל חלק מחלקי העם. תפקידנו הוא לכבד כל מנהג ומנהג, וכמובן שלא לבוז לו לדחותו. מספרים כי בישיבת "בית הלל", בבני ברק ניגש במוצאי תשעה באב אחד מן המתפללים אל רבי מרדכי מן זצ"ל ושאלתו בפיו: האם יכול לגשת להתפלל מעריב לפני העמוד ומכיון שהוא מתפלל נוסח ספרד יתחיל ב'שיר המעלות'? השיב לו רבי מרדכי: ישבנו כעת לילה ויום על הארץ בגלל שנאת חנם, ואתה שואל כאלו שאלות? יכול הינך להתחיל ב'שיר המעלות'.

ספר "ומתוך האור, בין המצרים"

הלכה: דרך השימוש בפירות שביעית

קדושת מיוחדת יש בפירות שביעית, ולכן נהוג לכנותם "פירות הקדושים בקדושת שביעית". קדושת שביעית מתבטאת בחיובים מיוחדים: אסור לקלקלם ולהפסידם, אסור להשתמש בהם דלא כדרך שימוש הרגיל, מאכל הראוי לאדם, אסור ליתנו לבהמה או לשאר בעלי חיים, וכן להיפך, אסור להאכילם לגוי, אלא אם כן סמוך על שולחנו, אסור לסחור בהם, אסור להוציאם לחוץ לארץ, קדושתם נתפסת בדמיהם ובחליפיהם, ויש אומרים שיש מצוה באכילתם. משום קדושת שביעית שבפירות יש לנהוג בהם בכבוד, לכן: אין מוכרים פירות שביעית במידה או במשקל, אין סכין במרחץ בשמן של שביעית. ספר "פירות שביעית"

פתגם: שמור על קשר כי זהו המסר. ספר "שמחלה"

חקירה: רחיצה בתשעה באב

אסורה מדין תענית, כמו יום כיפור, או מדין אבלות כמו אבל. (הגר"ח סטנסיל) ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אות או מופת

סיפרו לו לרבי איזיל חריף על פלוני, שהוא מתחזה כצדיק ובעל מופת ורבים נוהרים אליו לבקש ישועה. נענה רבי איזיל ואמר: אות ומופת, הוה אומר: מי שמכיר באותיות ויודע תורה, אינו צריך להראות מופתים. או אות או מופת.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף קעה)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא, אליהו בן זהרה, קטי, אברהם בן רבקה, אליהו בן תמר, ראיוב בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישירד שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, משה בן מזל פורטונה, אליהו בן זהרה.

